

NĚKTERÉ PROBLÉMY RACIONALIZACE INFORMAČNÍHO SYSTÉMU TAS V POLI

Jedním ze způsobů zvyšování efektivnosti a účinnosti řízení tankové a automobilní služby je v současném období racionalizace informačních a rozhodovacích procesů tankového a automobilního technického zabezpečení bojové činnosti vojsk a operací.

Racionalizaci informačních a rozhodovacích procesů TAS je nutné chápat nejen jako metodu, ale i jako proces, který se rozvíjí a opírá o současné poznatky vojenské vědy a techniky.

Relativní samostatnost informačního systému TAS, nejasnost o objemu a množství nutných informací pro rozhodování v minulosti vedla a ještě dnes ze „setrvačnosti“ vede buď k nadbytečnosti některých informací a nedostatku dalších, nebo ke snaze předložit maximální množství všech možných údajů často bez logického uspořádání.

Některé problémy racionalizace informačního systému TAS v poli

Racionalizace informačního systému TAS vyžaduje udělat podrobný rozbor současného stavu řízení technického zabezpečení, vymezení požadavků na množství, rozsah a četnost informací pro rozhodování a řízení TATZ a TEZ, vyhledání rezerv, zkoumání možnosti aplikace matematických, matematicko-logických metod, zpracování potřebné formalizované bojové technické dokumentace a v neposlední řadě také vypracování potřebných programů.

K hlavním problémům racionalizace informačního systému TAS patří:

1. Metody organizace práce s informacemi

Oba tyto extrémy pak ovlivňují potřebný čas a kvalitu rozhodovacího procesu, potřebu času na zpracování informací, ale i zpětně na informační proces.

Současné prostředky automatizace velení, počítače řady MOMI a POTAS a prostředky spojení umožňují vytvořit informační místa na jednotlivých stupních, která zabezpečují informační toky obecně, tedy i údaje pro TAS.

Umožňují urychlení sběru, přenosu zpracování a uchování informací potřebných pro rozhodování, zbavují řídící funkcionáře neefektivní práce, umožňují návaznost na informační systémy podřízených a nadřízeného stupně při vytváření jednotných informačních databází, zejména na operačních stupních a specifických služeb.

— využívání prostředků automatizace ke zpracování, uschování a přenosu informací,

— formalizace bojových technických dokumentů,

— racionalizace informačních činností.

2. Racionalizace informačních toků

— analýza informací (klasifikace),

— organizace sběru informací,

— způsob zpracování a předání (přenosu) informací.

3. Výstavba automatizovaných informačních systémů TAS.

Základem informačního toku a i objektem jeho racionalizace je denní technické hlášení (dále DTH) TAS.

Obsah, forma a termíny DTH TAS patří mezi největší, nejdiskutovanější problémy v posledních letech. Udělat změny v dosavadních DTH je nutné z důvodů, protože staré způsoby, metody zpracování a předávání se již dostaly do rozporu s požadavky na rychlost, přehlednost a přesnost informací z hlediska potřeb řízení tankového a

automobilního technického zabezpečení a tím i technického zabezpečení jako celku.

Jako základní požadavky vystupují:

— výběr pouze nezbytně nutných informací pro zpracování DTH a tak zabezpečit zkrácení doby pro jeho předání nadřízenému,

— stanovit obsah a formy DTH tak, aby přechod z ručního zpracování na automatizované a naopak byl co nejjednodušší.

Klasifikace informací TAS v poli

Jednou z podmínek využívání prostředků výpočetní techniky při řízení TAS je klasifikace informací TAS v rámci technického zabezpečení, která tvoří základ tvorby specifických databází TAS i SRDV včetně zpracování jednotné formalizované bojové dokumentace.

Klasifikace informací, výběr minimálního množství informací pro ruční zpracování, stanovení jejich optimálního nutného počtu pro výpočetní techniku, rozpor mezi požadavky a zdůvodněnou potřebou informací, rozdílné požadavky jejich transformace při řízení oprav a zásobování tankovým a automobilním materiálem tvoří souhrn problémů, které ovlivňují formalizaci DTH jako základního informačního dokumentu.

Současný vývoj směřuje k vytvoření jednotného denního technického hlášení pro všechny stupně velení. Zkušenost však potvrzuje, že tvorba univerzálního denního technického hlášení zpravidla končí právě na klasifikaci techniky, rozdělení informací podle způsobu jejich využití a podle kritérií jednotlivých stupňů velení.

Základní klasifikace tankové a automobilní techniky je stanovena předpisem Tank-1-1 a podrobně uvedena v číselníku tankové a automobilní služby; přitom obojí je pro potřebu TAS v poli příliš podrobné. Zvláštností klasifikace jsou tzv. kombinované soupravy, které patří do péče více materiálních hospodářů např. mostní tanky, samohybné prostředky RVD a PVO, atd. Dalším problémem klasifikace je, jak rozdělit tankovou techniku na bojovou a speciální. Problémem klasifikace automobilní techniky je její rozdělení na osobní, nákladní (dopravní) speciální (podvozky zbraní, spojovacích prostředků, dílenských prostředků atd.), tahače.

Toto rozdělení je zároveň pak i v rozporu s potřebami řízení při zásobování tankovým a automobilním materiálem, kde požadavky na rozdělení tankové a automobilní techniky jsou po typech např. T-72, T-55, BVP-1, PV3S, T-138, T-148 atd.

Stanovení základního rozdělení tankové a automobilní techniky by přispělo k racionalizaci informačních toků v rámci technického zabezpečení, k vymezení zodpovědnosti za sběr informací a umožnilo by výměnu informací v rámci TVS daného stupně. Tak např. služba RDV sleduje počty tankových kanónů, kulometů, vede počty zbraní na tankovém a automobilním podvozku, zatím co služba TAS zase shromažďuje údaje o speciálních vozidlech a podvozích atd.

Přitom lze např. z počtu bojeschopných tanků T-55 AM vyvodit informace pro službu RDV o počtu zbraní např. tankových kanónů, kulometů, palebných průměrech tankových zbraní a lze specifikovat i jejich složení.

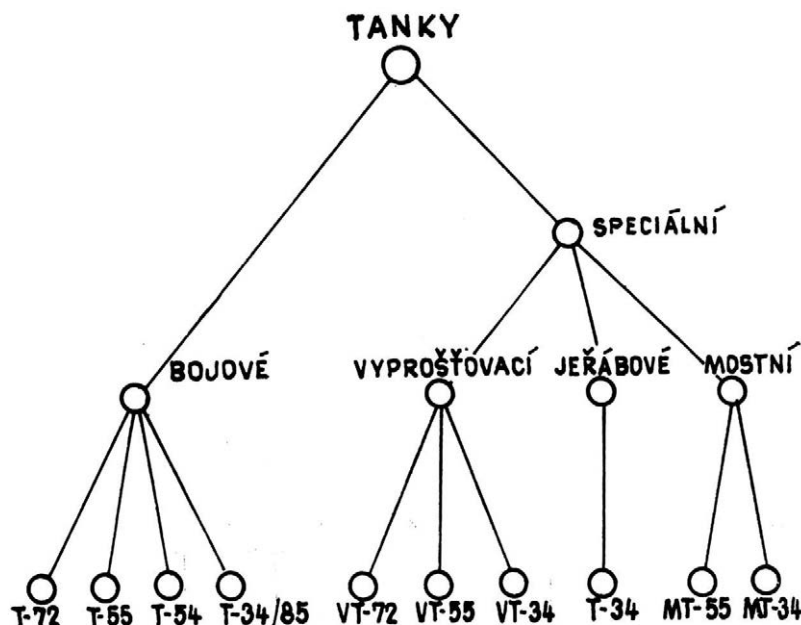
Dále lze tak získat i další informace např. pro službu PHM o náplních nafty motorové, oleje motorového a jejich průměrné spotřebě, nebo i o počtu rádiových stanic pro náčelníka spojení. Podobným způsobem lze získat i další informace o sledované technice, výzbroji a výstroji.

Informace o početním stavu tankové a automobilní techniky a o výzbroji se sledují a shromažďují také na velitelském stanovišti daného stupně. Ale často jen jako pouze transformované (sdružené). Např. počty tanků a BVP, které tvoří základní bojovou sílu vojsk, se soustřeďují na všech stupních bez transformace po typech T-55, BVP-1, BVP-2, (kromě T-72) ale obrněné transportéry se dělí podle stupňů velení na OT-pásové a OT-kolové, na operačních stupních zpravidla na OT celkem.

Jednoduché rozdělení tanků podle předpisu Tank-1-1 a číselníku je na obr.

Tabulka 1 pak ukazuje na současnou, běžně používanou přeměnu údajů podle jednotlivých stupňů velení.

Vezmeme-li v úvahu, že v rámci svazku jsou zpravidla podřízené útvary a jednotky vybaveny tankovou technikou jednoho ty-

Obr.

pu např. T-72, pak lze počet sledovaných typů techniky podstatně omezit.

Tyto příklady ukazují, že třídění techniky (ale i výzbroje) bude nutné řešit podle způsobu využití informací na daném stupni velení.

Základním kritériem by mělo být rozdělení na techniku:

- bojovou (rozhodující) pro potřeby ZVV a velitele,
- speciální pro potřeby řízení TATZ a ostatní techniku.

Při klasifikaci techniky by mělo být uplatněno i hledisko jednotlivých míst velení, tj. stanovení přeměny informací vzhledem ke způsobu jejich zpracování (ruční, strojové) a počtu funkcí TAS.

Rozdělení informací na základní a odvozené by přispělo též k optimalizaci informačních toků. Zároveň by došlo k vyloučení nadbytečnosti informací při jejich sběru a ke stanovení odpovědnosti za jejich shromažďování a rozdělování v rámci daného stupně velení.

Vydeme-li z předpokladu, že každý stupeň velení má své zvláštnosti, pak je nutné řešit zpracování hlášení TAS diferencovaně jak pro taktické, tak i operační stupně.

Na taktickém stupni je každá jednotka přesně popsána tabulkami počtů a u každé jednotky jsou konkrétní typy techniky a výzbroje. Vezmeme-li údaje ze cvičné organizace ČSLA a srovnáme-li je s údaji z posledních VŠC, můžeme dojít k tomuto závěru — viz tabulku 2.

Rozsah typů tankové a automobilní techniky na stupni prapor (a jím na úrovni postavené) umožňují zpracovat informace v pluku podrobně.

Prvním místem transformace by měl být svazek, jemuž přidělena výpočetní technika (POTAS) umožní automatizované zpracování údajů pro potřeby ostatních technických funkcí. To předpokládá na svazku zpracovat seznam (matici) jednotek a jejich vybavení tankovou a automobilní technikou, stanovit způsob transformací a maticí odvozených informací pro ostatní funkce.

Tabulka 1

Tabulka										
Prapor	T-72	T-55	T-54	T-34/85	VT-72	VT-55	VT-34	JT-34	MT-55	MT-34
Pluk					VT			JT	MT	
Divize					VT			T-speciální		
A		T-bojové			T speciální					
F		T-bojové			T speciální					

Počet typů techniky

Tabulka 2

		Msd	Msp	TP	Do	Mspr	Tpr
Tanková technika	T	2	1	1	-	-	1
	BVP	2	1	1	1	1	1
	OT	3	3	3	1	1	2
Automobilní technika		7	4	4	4	3	3
Celkem typů TAT		14	9	9	6	5	7

DTH jednotek a útvarů svazku takto zpracovaná byla konkrétní a mohla by obsahovat pouze ty údaje o technice, kterou je jednotka nebo útvar vybaven. Pak i hlášení, např. o početním stavu, by mohlo být stanoveno jako formulář do jisté míry obecně.

Je zapotřebí, aby počítač POTAS na svazku s využitím přenosových zařízení umožnil přenos vybraných informací o svazku bezprostředně do báze dat operačních stupňů armády, frontu k dalšímu automatizovanému zpracování.

Podobným způsobem by bylo možné řešit i problematiku hlášení TAS na operačních stupních, protože počítače řady ADT umož-

ňují zpracovat získané údaje v potřebném rozsahu.

K zabezpečení neustálé informovanosti bude nezbytné zvážit i možnost ručního (náhradního) zpracování informací na operačních stupních. Tento problém by bylo možné řešit pouze dosavadním způsobem, tj. předáním vybraných (transformovaných) údajů z taktického stupně pomocí technických pojítek popřípadě i písemně.

Přeměna údajů ke strojovému zpracování je objektivní nutností. Ruční zpracování na operačních stupních je časově náročné a využití netransformovaných údajů je prakticky nemožné vzhledem k jejich množství.

Další racionalizace informačního systému TAS v poli není možná bez využívání prostředků automatizace velení. Prostředky automatizace velení umožňují optimalizovat sběr informací TAS, uchovávat je a zpracovávat v potřebném časovém intervalu. Dále podle potřeb je postupovat diferencovaně veliteli, jejich zástupcům a funkcionářům služeb.

To však předpokládá změnit dosavadní způsob práce s informacemi, upravit kla-

sifikaci tankové a automobilní techniky, stanovit údaje základní a odvozené a určit konkrétně odpovědnost za jejich sběr v rámci technického zabezpečení.

Je nutné si uvědomit, že základní způsob zpracování informací se musí uskutečnit prostřednictvím výpočetní techniky, přitom ruční zpracování informací zejména na stupni svazek v perspektivě by mělo být jen dočasné a na operačních stupních by mělo být zcela mimořádné.